

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

s názvem

„Tvořivá a hravá družina“

*Motto: „Dokážeme číst a psát,
postavit si z písku hrad,
vytvořit si vlastní svět
během krásných školních let.“*

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE:

Název: Základní škola a Mateřská škola Olomouc – Nemilany, Raisova 1
příspěvková organizace

Název odloučeného pracoviště: ZŠ Slavonín, Zolova 2, 783 01 Olomouc

Sídlo: Raisova 1, 783 01 Olomouc – Nemilany

IČO: 750 295 11

REDIZO: 600 140 598

www.zsnem.cz

Zřizovatel: Statutární město Olomouc, Horní náměstí 1, 771 27 Olomouc, IČO: 00 299 308

Škola sdružuje: 1. Mateřská škola, IZO 107 627 345
2. Základní škola, IZO 102 308 756
3. Školní družina, IZO 119 900 173
4. Školní jídelna – výdejna, IZO 119 901 340

Ředitel: Mgr. Renata Pospiechová, tel: 606 785 945, e-mail: reditelka@zsnem.cz

Zástupce ředitele: Mgr. Jana Janoušková, tel: 733 753 398, e-mail: janouskova@zsnem.cz

Účinnost dokumentu od 1. 2. 2022

Vypracovala: Ema Meissnerová (vedoucí vychovatelka ŠD)

Přílohy: Vnitřní řád školní družiny

Poučení žáků o bezpečnosti ve školní družině

V Olomouci dne: 19. 1. 2022

Mgr. Renata Pospiechová, ředitelka školy

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní vzdělávací program pro Školní družinu vychází ze zájmů a potřeb dětí. Je koncipován tak, aby vytvářel nejlepší podmínky pro všestranný rozvoj osobnosti dítěte, vedl jej ke správnému výběru volnočasových aktivit, podněcoval jej k tvořivému myšlení, logickému uvažování a úspěšnému řešení problémů.

Cílem je vytvoření podmínek pro rozvoj a upevňování klíčových kompetencí, tak aby byly děti připraveny se projevovat jako svobodné a zodpovědné osobnosti, dokázaly se aktivně a všestranně rozvíjet a komunikovat, staraly se a chránily si své fyzické a duševní zdraví a také aby uznávaly a byly tolerantní k jiným lidem, sociálním skupinám, jejich kulturám a duchovním hodnotám.

Obecná charakteristika školní družiny:

Školní družina je součástí ZŠ a MŠ Olomouc – Nemilany, odloučeného pracoviště ZŠ Slavonín. Školní družinu (dále jen ŠD) mohou navštěvovat žáci 1. až 5. ročníku, kapacita je 165 dětí. Má šest oddělení, a každé z nich je vedeno vychovatelkou. Tři oddělení mají vlastní prostory – třídy ŠD; další tři oddělení využívají učebny ZŠ. Všem je k dispozici tělocvična, jídelna, školní dvůr a zahrada. Jednotlivá oddělení ŠD mohou být smíšená, tj. že jedno oddělení navštěvují žáci různých ročníků. Režim školní družiny navazuje na vyučování i na časovou organizaci zájmových kroužků školy.

Školní družina nabízí žákům smysluplné využití volného času před začátkem vyučování i po jeho ukončení. Aktivní i relaxační činnosti jsou realizovány tak, aby podporovaly rozvoj zájmů a nadání dětí, prohlubovaly a rozšiřovaly jejich vědomosti a svým způsobem se také podílely na přípravě na vyučování. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, pečlivosti, pěstování návyků sebeobsluhy, je kladen důraz na smyslové vnímání, přirozenost poznávání, dodržování zásad společenského chování a na vystupování v kolektivu. Výchova a vzdělávání dětí ve ŠD probíhá ve všech činnostech a situacích, které se během jejich pobytu ve ŠD vyskytnou.

Činnosti žáků ve školní družině se uskutečňují v oblasti sportovní, estetické, pracovní, rekreační a společenskovední výchovy. Tyto aktivity obsahově navazují volnou formou na vyučovací předměty a probíhají v souladu se školním vzdělávacím programem školy. Výchovné aktivity různého charakteru se během týdne pravidelně střídají.

Vychovatelky se snaží vytvářet příjemné a podnětné prostředí, dbají na dodržování pravidel slušného chování a přátelských vztahů mezi dětmi, vedou je k dodržování bezpečnosti a k šetrnému zacházení s hračkami, pomůckami i dalším vybavením třídy. Cílem je pomáhat dětem poznávat a rozvíjet své schopnosti a naučit je aktivně a hodnotně vyplňovat svůj volný čas.

Popis zázemí a materiálních podmínek

K činnostem školní družiny jsou využívány tři samostatné třídy - herny a tři kmenové třídy ZŠ. Dvě herny v přízemí hlavní budovy slouží pro ranní a koncový provoz ŠD. Multifunkční učebna (ateliér) vedle šaten slouží mimo jiné jako keramická dílna. Školní družina využívá i další prostory školy (tělocvičnu, jídelnu, školní dvůr a zahradu), žáci při jejich užívání vždy respektují provozní řády.

Všechny třídy jsou vybaveny moderním, praktickým pracovním a odpočinkovým nábytkem, který svou velikostí odpovídá věku dětí a poskytuje dostatečný úložný prostor. Ve všech hernách jsou podlahy pokryty PVC, pro činnosti a hry na zemi slouží koberce pokrývající část podlahy. Ve všech třídách jsou nainstalována umyvadla, sociální zařízení jsou žákům dostupná na chodbách školy.

V jednotlivých odděleních jsou k dispozici CD přehrávače, příležitostně notebooky či dataprojektory. Pro případnou projekci je možné využít i televizor v jídelně. V každé herně je dostatek hraček, stolních a společenských her, stavebnic, knih a časopisů, psacích potřeb a základního výtvarného materiálu. Ostatní zásoby výtvarných pomůcek jsou uloženy v kabinetu ŠD a v multifunkční učebně.

Vybavení ŠD je průběžně doplňováno a obnovováno.

K výzdobě prostor školní družiny jsou využívány výtvarné práce dětí. Výzdoba je pravidelně obměňována.

Popis personálních podmínek

Školní družina má šest oddělení, v každém z nich pracuje jedna vychovatelka. Všechny vychovatelky mají odbornou způsobilost a vzájemně úzce spolupracují. Jsou motivovány k dalšímu vzdělávání, odborné zaměření si dále prohlubují v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Vychovatelky svým chováním a přístupem k dětem vytvářejí spokojené a bezpečné prostředí, respektují potřeby dětí, jež se snaží naplňovat, zbytečně děti neorganizují. Vedou děti tak, aby se rozvíjely, cítily se v pohodě, měly dostatek podnětů k učení i ke hře. Chovají se a jednají profesionálním způsobem, v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými zásadami výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině:

- mají vysokou míru empatie a dovedou projevat vřelý vztah k žákům,
- umějí vytvořit příznivé sociální klima a efektivně se žáky jednat, podporují komunikaci mezi dětmi,
- mají organizační schopnosti,
- vytvářejí pestrou a zajímavou skladbu činností a nalézají pro ně v denní skladbě vhodný časový prostor,

- navozují radostnou atmosféru, posilují v dětech kladné city, učí přijímat konfliktní situace s nadhledem a humorem,
- vytvářejí pocit bezpečí, podporují a tmelí „kolektivního ducha“,
- zvolenými činnostmi posilují v dětech sebevědomí,
- dodržují pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbají na bezpečnost žáků,
- prezentují výsledky činnosti školní družiny na veřejnosti.

Popis ekonomických podmínek

Provoz školní družiny je financovaný z prostředků zřizovatele základní školy.

Vnitřním řádem školní družiny je stanovena úplata za ŠD. Výši stanoví ředitelka školy. Poplatek je vybírán za první pololetí do konce září a za druhé pololetí do konce ledna, případně je možná úhrada plné částky (za celý školní rok) do konce září.

Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Pro činnosti školského zařízení jsou vyhledávána, zjišťována a vyhodnocována možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně jsou přijímána i opatření k jejich prevenci.

Žáci jsou na začátku a opakovaně i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a pomůcek a jsou poučováni o zásadách správného a bezpečného chování nejen ve vnitřních a venkovních prostorách školy, ale také na veřejnosti, na komunikacích – při cestě do/ze školy, při sportu nebo v období prázdnin. Jsou opakovaně seznamováni jak postupovat v případě zranění, úrazu, požáru, atd.

Vytváření podmínek pro bezpečný pobyt dětí ve školní družině:

- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny – podle platných norem (viz vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 410/2005Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých),
- strukturování činností a skladba zaměstnání s dostatkem relaxace a aktivního pohybu,
- bezpečné pomůcky,
- výrazné označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor,
- pravidelná kontrola prostor a vybavení z hlediska jejich bezpečnosti,
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktu na lékaře či jiné speciální služby,
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků),
- praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc.

Je zajišťována nejen bezpečnost fyzická, ale také sociální a emocionální. Žáci jsou vedeni ke zdravému životnímu stylu, v rámci primární prevence jsou jim poskytovány informace, jaké jsou možnosti ochrany před sociálněpatologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Vytváření podmínek pro psychickou a sociální pohodu:

- vytváření pohodlného prostředí a příznivého sociálního klimatu,
- otevřenost a partnerství v komunikaci,
- komunikační podpora, řešení konfliktů „mediací“,
- podpora úcty, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoci druhému, sounáležitosti s kolektivem dětí či školou,
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům,
- věková přiměřenost a motivující hodnocení (respekt k individualitě žáka, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba),
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy,
- aktivní spoluúčast žáků na životě našeho zařízení (společné plánování činností),
- včasná informovanost žáků a jejich rodičů o činnosti školní družiny a jejím vnitřním životě.

Upozornění na možná rizika a na prevenci jsou zahrnuta v dokumentech školy a provozních řádech: *Vnitřní řád školní družiny, Poučení žáků o bezpečnosti ve školní družině, Provozní řád školní zahrady, Provozní řád tělocvičny.*

2. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program školní družiny (ŠVP ŠD) je vytvořen v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání Základní školy a Mateřské školy Olomouc - Nemilany, Raisova 1. ŠVP ŠD je koncipován tak, aby dokázal obsahově naplnit časový úsek čtyř let, což odpovídá období jednoho vzdělávacího cyklu.

Program zohledňuje skutečnost, kdy se určité aktivity v zájmovém vzdělávání každoročně či pravidelně opakují. Proto jsou činnosti pro každý školní rok či měsíc ještě plánovány samostatně na pravidelných poradách vychovatelek ŠD. Přizpůsobený obsah a forma vzdělávání je pak efektivní nejen v takovém oddělení ŠD, ve kterém jsou dohromady děti z různých ročníků, ale hraje významnou roli pro zohlednění přístupu k individuálním potřebám dětí či skupiny. Pravidelné plánování a evaluace činností a dosažených výsledků tak umožňují vhodně a včasné

reagovat na případné měnící se podmínky zájmového vzdělávání během prvostupňové docházky dětí do ŠD.

Provozní doba Školní družiny:

- ranní družina: od 6:15 do 7:45 hodin,
- odpolední družina: od 11:25 do 17 hodin,

případně je její provoz upraven tak, aby navazoval na začátek vyučování a také na jeho konec.

Denní aktivity jsou časově rozvrženy tak, aby byly časově přiměřené a střídaly se – orientačně v souladu s níže uvedeným rozvrhem.

Ranní družina (tři oddělení ŠD):

6:15 – 7:45 odpočinkové, relaxační činnosti, konstruktivní stavebnice, hry s hračkami, četba, vyprávění, aj.

Odpolední družina (jednotlivá oddělení ŠD):

11:25 – 12:00 hygiena + oběd ve školní jídelně – společné stolování s dětmi

12:00 – 15:00 činnosti odpočinkové

zájmové činnosti – pracovní, výtvarné, hudební, tělovýchovné, přírodovědné

rekreační činnosti

pobyt venku – tělovýchovné (podle počasí a ročního období)

15:00 – 15:30 hygiena + odpolední svačina (pitný režim)

15:00 - 17:00 kroužky ŠD (keramika, šikovné ručičky, jóga pro děti, aj.)

15:30 – 17:00 příprava na vyučování

relaxační a rekreační činnosti

3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchova a vzdělávání se ve školní družině uskutečňuje formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit, vyplývajících především ze zájmu dětí. Jedná se o zájmové vzdělávání, které především zahrnuje volnočasové aktivity, podporuje přípravu na vyučování a umožňuje regeneraci a odpočinek.

Podle charakteru a cílů činnosti využívají vychovatelé vhodné metody a formy práce. Vždy je prioritně volena taková forma, která je pro děti „prožitková“, a to nejen při práci se skupinou, ale i při individuálních činnostech.

- **Pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru. Mezi opakující aktivity lze zahrnout i komunitní kruh, který má zpravidla vzdělávací charakter.
- **Příležitostné akce** přesahují většinou rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to například výlety, exkurze, vystoupení, vánoční dílny, karneval, sportovní soutěže, besedy, ukázky, rozhovory, herní turnaje, znalostní soutěže, rozhovory, skupinové práce, kulturní akce, výstavy, besídky, sběrové akce, aj.
- **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry zejména v rámci ranního pobytu žáků nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou děti slučovány v jednom oddělení. Vychovatelky při těchto činnostech nejen zajišťují bezpečnost žáků, ale také navozují a podněcují vlastní aktivity dětí.
- **Odpočinkové činnosti** jsou chápány nejen ve smyslu slova klidových činností (poslechové činnosti, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který má kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. soutěže a hry při pobytu venku nebo v tělocvičně.
- **Příprava na vyučování** nespočívá vyloženě ve vypracovávání domácích úkolů, ale jsou do ní zahrnuty i didaktické hry, kvízy, doplňovačky, tematické poznávací či přírodovědné vycházky a další činnosti, jimiž se upevňují a rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Z dalších forem jsou využívány: videoprojekce, audioprojekce, práce na PC, dramatizace, četba, malba, kresba, mozaika, koláž, nástěnka, zpěv, tanec, doprovod písní, aj.

Hodnocení žáků ŠD

U dětí je používáno především hodnocení slovní, případně je hodnocení zaznamenáno písemně do *Zápisníku školní družiny*, který má každé dítě. Je kladen důraz na to, aby hodnocení bylo povzbudivé a motivační. Děti jsou hodnoceny průběžně, s ohledem na jejich individuální odlišnosti a jsou také vedeny k sebereflexi.

Pro vzájemnou komunikaci s rodiči a vychovatelkami je využíván *Zápisník školní družiny*. Slouží ke sdělování důležitých informací týkajících se organizace a provozu ŠD a také chování žáků. Problémové situace jsou vždy řešeny bezodkladně a o to při osobním kontaktu nebo telefonicky.

4. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání rozvíjí osobnost žáka, umožňují dětem seberealizaci i kompenzaci možných školních neúspěchů a rozvoj poznání či pohybových dovedností.

Program pracuje s tematickými celky, jejichž realizace spočívá nejen v řízených činnostech a běžných životních situacích, ale jsou využívány i nahodile vzniklé okolnosti a příležitosti. Společná pravidla a požadavky nastavené pro celou družinu si vychovatelky zpracují tak, aby je mohly aplikovat v konkrétní skupině dětí a individuálních podmínkách oddělení. Společným znakem je hravý přístup a radost z prožitku.

Zájmové činnosti jsou děleny oblastí:

- **Pracovně zájmové** – rozvíjí hlavně manuální dovednosti, děti se seznamují a osvojují si různé pracovní postupy, pracují s různými materiály, zkouší nové techniky i pomůcky. Tyto činnosti pomáhají zejména s rozvojem jemné motoriky, logického myšlení, trpělivosti, přesnosti a kreativního myšlení.
- **Výtvarně zájmové činnosti** – rozvíjí představivost a kreativitu, formují vztah k estetickým hodnotám, nabízejí možnosti rozvoje při netradičních technikách.
- **Přírodovědně a environmentálně zájmové činnosti** - jsou zaměřené na rozvoj zájmu o přírodu, rozšiřování znalostí o živé a neživé přírodě, výchovu k ochraně životního prostředí, pozorování změn v přírodě, nauce o počasí, aj.
- **Hudebně zájmové činnosti** – rozvíjí u dětí cit k hudbě a tanci, podporuje hudební a pohybové aktivity - zpěv, nácvik písní, poslech, hru na jednoduché hudební nástroje, aj.
- **Tělovýchovné** – přispívají k rozvoji fyzické zdatnosti, učí nové sportovní aktivity, seznamují s pravidly jednotlivých sportů, podporují soutěživost, učí „fair-play“, umožňují poznávání fyzických možností vlastního těla.
- **Společenskovední zájmové činnosti** – prohlubují poznatky o společnosti, historii, svátcích, tradicích, životním stylu, společenských pravidlech, sebeobslužných činnostech. Podporují rozšíření slovní zásoby a rozvoj komunikačních schopností.

5. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

„Cílem je naučit se mít rád lidi kolem sebe. A kdo chce mít rád lidi, musí mít rád sám sebe – nebýt povýšený, ale ani se nepodceňovat. Uvědomovat si dobré i špatné vlastnosti své i ostatních. Všimnout si vztahů kolem sebe. Pochopit, jak a proč člověk pracuje. Vědět, jak se chovat, abychom spolu všichni mohli žít, pracovat a bavit se.“ (Andrew Matthews)

Pro činnost ve školní družině jsou voleny takové metody a formy práce, které směřují k naplňování těchto cílů:

- **Rozvíjet kladné mezilidské vztahy v kolektivu dětí i mimo něj:**
 - vést děti ke spolupráci,
 - rozvíjet schopnost vzájemné tolerance a oceňování morálních hodnot,
 - vytvářet motivující prostředí k osobnímu rozhodování, k přijímání zodpovědnosti,
 - vést žáky k dodržování pravidel slušného chování, správných návyků základní osobní hygieny,
 - vést žáky ke správné kultuře stolování,
 - vést žáky k citlivému vnímání prostředí a přírody,
 - vytvářet bezpečné prostředí k rozvoji sebepoznání, posilovat zdravé sebevědomí.
- **Posilovat komunikační kompetence:**
 - vést žáky ke vzájemné komunikaci,
 - vytvářet podmínky pro rozvoj slovní zásoby,
 - nebát se komunikovat, vyjádřit svůj názor, potřeby a pocity,
 - rozvíjet schopnost řešit konflikt v klidu a efektivně,
 - vést žáky k umění naslouchat druhým a přijmout odlišný názor.
- **Učit žáky efektivně využívat jejich volný čas:**
 - nabídnout dostatek podnětných a pestrých aktivit,
 - poskytnout prostor pro individuální zájmy, aktivity a relaxaci,
 - nabídnout dětem školní zájmové kroužky, podporovat jejich talent a zájmy ve známém prostředí.

6. KLÍČOVÉ KOMPETENCE – INTEGROVANÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání stanovuje kompetence pro školní výuku. Vzdělávání ve školní družině na tyto kompetence volnou formou navazuje a rozšiřuje tak oblast vzdělávání o kompetenci k trávení volného času.

Pojem kompetence je chápán jako souhrn znalostí, schopností a praktických dovedností, které jsou předpokladem k výkonu činností.

Kompetence k učení:

- Dítě si vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí zhodnotit své výkony. Klade si otázky a hledá na ně odpovědi.
- Poznává smysl a cíl učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení. Zná jednoduché textové zdroje pro učení (učebnice, dětské encyklopedie, knihy a časopisy, elektronické zdroje).

Kompetence k řešení problémů:

- Dítě vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, naplňuje různé varianty řešení problému a vybírá mezi nimi.
- Nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale hledá konečné řešení problému. Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, rozlišuje správná a chybná řešení.
- Chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli.
- Svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

Komunikační kompetence:

- Žák se vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti.
- Ke správné komunikaci také přísluší naslouchání druhým, vhodně na ně reaguje, zapojuje se do diskuze, obhajuje svůj názor.
- Dešifruje význam piktogramů a sám je ve srozumitelné podobě tvoří.
- Rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, zejména reklamy.

Kompetence sociální a personální:

- Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaluje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, rozpozná vhodné a nevhodné chování.
- Ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla.
- V případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
- Ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské:

- Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně.
- Aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit.
- Vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje.

Kompetence pracovní:

- Po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku, používá bezpečné materiály, nástroje, dodržuje vymezená pravidla.
- Vyhodnocuje výsledky své činnosti.
- Ví, jak si plánovat a organizovat své pracovní činnosti.

Kompetence k trávení volného času:

- Žák umí účelně trávit volný čas, vybírá vhodné způsoby, metody.
- Plánuje, organizuje a řídí volnočasové aktivity, rozvíjí své zájmy a záliby.
- Umí říci „NE“ na nevhodné aktivity, umí vhodně relaxovat.

7. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ ŽÁKŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Činnost školní družiny je určena pro žáky 1. - 5. ročníku základní školy ZŠ Olomouc – Nemilany.

O přijetí žáka či jeho vyloučení rozhoduje ředitelka školy (dle Vyhlášky o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.) Kritéria pro přijetí žáka do ŠD jsou uvedena v aktuálním Vnitřním řádu školní družiny. Podmínkou přijetí žáka k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněné *Přihlášky/zápisního lístku*, jehož součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky, způsobu odchodu žáka (samostatně nebo v doprovodu) ze ŠD. Přijetím žáka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti žáka školní družiny.

Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná. Žádosti o mimořádné uvolnění žáka je možno provádět pouze předem a to výhradně písemnou formou (s podpisem rodičů).

O přijetí do školní družiny je třeba žádat každý školní rok samostatně. Přihlášky jsou přijímány vždy na začátku nového školního roku, případně může být žák do školní družiny přihlášen i v jeho průběhu - pokud není naplněna její kapacita.

Ukončit docházku může žák také během školního roku, a to na základě písemné žádosti rodičů o vyřazení žáka. O ukončeném vzdělávání ve školní družině není vystavován žádný doklad.

8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Školní družinu mohou navštěvovat i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Při vzdělávání těchto dětí spolupracuje vychovatelka s třídním učitelem, asistentem pedagoga (je-li přidělen) a postupuje podle doporučení konkrétního podpůrného opatření, které stanovilo školské poradenské zařízení (případně dle *Plánu pedagogické podpory*, které vydala škola).

Těmto dětem je věnována individuální pozornost, tak aby mohlo dojít k jejich plné integraci. Snahou vychovatelek je plné zapojení a maximální využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Součástí kvalitní podpory je i spolupráce se zákonnými zástupci žáka, v případě potřeby i spolupráce se ŠPZ či odborníky mimo oblast školství.

Dle aktuálních možností a podmínek školy lze při výchovných činnostech ve školní družině rozvíjet talent mimořádně nadaných žáků (zadávání rozšiřujících a doplňujících úkolů, užší orientace na konkrétní zájmy, individuální přístup).

9. ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program školní družiny je k nahlédnutí v ředitelně školy a dále je umístěný na nástěnkách v jednotlivých odděleních školní družiny. Jeho elektronická podoba je zveřejněna na webových stránkách školy www.zsnem.cz.

10. VZDĚLÁVACÍ TEMATICKÉ BLOKY

Všemi aktivitami se prolínají výše uvedené klíčové kompetence výchovně vzdělávací činnosti.

Tematické bloky umožní přirozeně sladit volnočasové aktivity dětí. Nabízí různorodé činnosti a příležitosti, které dětem přibližují blízké i méně známé oblasti. Jsou dostatečně otevřené, tak aby bylo možné hledat další souvislosti, a aby je bylo možné zpracovávat do podtémat. Svým obsahem se vzájemně doplňují a prohlubují – přecházejí plynule jeden do druhého.

Tematický blok – ZÁŘÍ – Hola, hola, škola volá:

Bezpečná cesta do školy

Jeden za všechny, všichni za jednoho

Známe kouzelná slovíčka

Pořádek je základ

V naší jídelně

Ve zdravém těle zdravý duch

CÍL:

- Seznámit s vnitřním řádem školní družiny a poučením o chování a bezpečnosti ve školní družině, školní jídelně, tělocvičně a školní zahradě.
- Definovat vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích a na komunikacích.
- Najít si své místo v kolektivu dětí, orientace v prostorách ŠD, ZŠ, školní jídelně, tělocvičně, zahradě, seznámení se s pravidly soužití ve ŠD, přizpůsobit se podmínkám zařízení.
- Osvojit si zásady společenského chování (oslovení, požádání, poděkování, zdravení) - nezapomínáme na kouzelná slovíčka.
- Sebeobslužné činnosti – uklidit si své místo, oblečení, boty.
- Základy stolování, upevňování návyků osobní hygieny, zásady zdravé výživy.
- Pobyt na čerstvém vzduchu – otužování organismu, rozvoj tělesné a pohybové zdatnosti.

VVS:

- Rozhovory o zážitcích dětí z prázdnin, komunitní kruh.
- Seznamovací hry na stmelení kolektivu.
- Labyrinty – hledání správné silnice (BESIP).
- Vycházky do okolí, sběr přírodnin.
- Celosvětový úklidový den – 15. září
- Četba pohádek, sportovní soutěže, hry s dopravní tematikou, hrajeme scénky s kouzelnými slovíčky / a bez nich/.
- Cvičíme se ve správném stolování – prostírání a úklid, manipulace s příborem, neplýtvání jídla, dodržování pitného režimu
- Podzimní družinová olympiáda

Tematický blok – ŘÍJEN – Barevný podzim:

Rozmanitost přírody

Naši zvířecí kamarádi

Počasí se neptá

Na poště

Strom života

Halloween

CÍL:

- Seznámit děti s proměnlivostí přírody.
- Upevnit citový vztah k přírodě a zvířatům.
- Vysvětlení pojmu pranostika.
- Naučit děti orientovat se podle adresy – mapa města Olomouce.
- Význam stromů v našem životě.
- Proč jíst jablko každý den?
- Halloween – co je to za svátek a proč se slaví.

VVS:

- Pozorování změn v přírodě – jak se mění „náš“ strom. Kreslíme určitý strom v jednotlivých ročních obdobích, využíváme listy a plody stromů pro koláže a tvoření.
- Mezinárodní den zvířat (4. října) – můj domácí mazlíček.
- Získáváme informace z knih o životech zvířat, snažíme se u dětí vytvořit kladný vztah ke zvířatům, kreslíme domácí mazlíčky.
- Sbíráme kaštiny pro zvířata na zimu.
- V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažujeme o jejich smyslu.
- Posíláme dopisy, navrhujeme vlastní poštovní známky, píšeme adresy.
- Den Stromů (20. října)
- Jablíčkový týden.
- Malujeme podzimní ovoce.
- Společné vyzdobení školy – obří dýně – vyřezávání dýní, zapálení svíček – slavíme Halloween.

Tematický blok – LISTOPAD – Zima klepe na dveře:

***Když velcí byli malí
Náš zdravý jídelníček
Člověk a jeho zdraví
Píseň pro radost
Naše školní zahrada***

CÍL:

- *Úcta ke stáří.*
- *Naučit děti rozeznat zdravé a nezdravé potraviny, ochrany před infekčními nemocemi (omývání ovoce, zeleniny), znalost druhů ovoce a zeleniny.*
- *Vysvětlit dětem pojem otužování, úraz, nemoc.*
- *Rozvíjet u dětí citový vztah k přírodě, ochrana přírody – chráněné stromy.*
- *Naučit děti nové písně, rozvíjet kladný vztah k hudbě.*
- *Rozvíjet u dětí smysl pro organizaci a pořádek.*

VVS:

- *Vyrábíme dárečky pro seniory a předáme jim je.*
- *Týden zdravé výživy.*
- *Kreslíme a vyšíváme ovoce a zeleninu. Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystřiženými obrázky. Třídíme je na zdravá a méně zdravá jídla – tvoříme koláže.*
- *Soutěžíme ve smyslovém poznávání /čich, chuť, hmat/ zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin – „Jazyk pod lupou“.*
- *Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, co dělat, když jsme nemocní.*
- *Společný výběr písní z filmových pohádek (Princové jsou na draka, Zlatovláska, aj.).*
- *Pozorování podzimní přírody, hrabání listí, práce s přírodním materiálem.*
- *Úklid pískoviště, kuchyňky, školní zahrady.*

Tematický blok – PROSINEC – Vánoce jsou tady:

Tradice Vánoc

Čistota půl zdraví

Radovánky na sněhu

Ptačí jídelny

Oříšky nejen pro Popelku

CÍL:

- *Rozvíjet citový vztah k domovu, rodičům – kouzlo vánoční pohody.*
- *Kontrola dodržování denní hygieny, hygienické návyky při stolování, dodržování správných pravidel při onemocnění.*
- *Nebezpečí zimních sportů (nevstupovat na tenký led, nesjíždět z příliš příkrých svahů, nesáňkovat na frekventovaných komunikacích aj.).*
- *Instalace krmítka pro ptáky na školní zahradě.*
- *Naučit děti rozeznat různé druhy ořechů*

VVS:

- *Zpěv vánočních koled, adventní tvoření - výroba drobných vánočních dárků a novoročních přání, zdobení stromečku ve školní jídelně (na školní zahradě).*
- *Pravidelné mytí rukou, upevňování správných hygienických návyků, používání jednorázových papírových kapesníků.*
- *Bobování, sáňkování podle možností – (sněhové podmínky).*
- *Sledování zimních sportů – úspěšní sportovci.*
- *Péče o krmítka, poznávání ptáků – vánoční strom pro ptáčky.*
- *Testování ořechů zážitkovou formou, výrobky z oříšků*

Tematický blok – LEDEN – Chumelí se, chumelí:

Zvířata v zimě

Postavil jsem sněhuláka

Myslím, myslíš, myslíme

Zpíváme s kytarou

Barvy kolem nás

Malá zimní olympiáda

CÍLE:

- Naučit děti pomáhat přírodě v zimním období.
- Jak a proč vznikne sníh.
- Rozvíjíme fantazii a logické myšlení.
- Naučit děti nové písně.
- Vnímání barev, jak vzniká duha, „jíme očima“, barevná terapie.
- Rozvoj pohybových zdatností.

VVS:

- Děti doplňují ptačí krmítka, pracovně technické činnosti – výroba papírových krmítek a lojových koulí.
- Besedujeme o lese a jeho obyvatelích, pozorujeme stopy ptáků ve sněhu.
- Hledáme v encyklopediích, kde se bere sníh a proč taje, kouzelné vločky.
- Kreslíme sněhuláky – používáme různé výtvarné techniky.
- Soutěž o nejveselejšího sněhuláka.
- Luštění rébusů, křížovek, hlavolamů a piktogramů.
- Písně se zimní tematikou.
- Týden barev – hledáme informace o barvách, hrajeme hry, děláme pokusy, hrajeme si na kuchaře - sestavování barevného talíře
- Závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do obřího sněhuláka apod.

Tematický blok – ÚNOR – Za okny fouká, bílá je louka:

Krásy zimy
Luštěniny na talíři
Karneval je tady
Cestovní abeceda
Lidé a čas
Řekni to beze slov

CÍLE:

- *Změny v přírodě, zimní spánek některých zvířat, péče o zvířata v zimě.*
- *Poznáváme stopy ve sněhu.*
- *Využití luštěnin nejen k obědu*
- *Rozvoj fantazie dětí při výrobě masky.*
- *Naučit děti orientovat se v mapě ČR.*
- *Jak a proč se měří čas – naučit děti vytvořit režim dne.*
- *Vysvětlit dětem důležitost různých povolání.*
- *Rozvíjení smyslového vnímání.*
- *Vysvětlení pojmu pantomima.*

VVS:

- *Pozorování zimní přírody, vycházky, praktické poznávání vody v různých skupenstvích, pozorování a vyprávění o životě zvířat a ptáků.*
- *Výtvarné ztvárnění karnevalové masky.*
- *Den luštěnin (10. února), klíčení a sázení hrachu a fazolí (pozorování růstu), výroba zdravé svačinky, výroba mandaly a hudebních nástrojů*
- *Cestujeme prstem po mapě, „navštěvujeme“ známá místa, kde někteří z nás již byli. Práce s mapou a kompasem, výroba vlastní mapy – rozvoj fantazie*
- *Besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně.*
- *„Odhad času“ – učíme se poznávat hodiny, ukazujeme si měřidla času, výroba hodin.*
- *Besedujeme na téma „Ten dělá to a ten zas tohle“, zajímáme se o služby v našem městě /opravna obuvi, čistírna, restaurace, kadeřnictví apod./, výtvarná soutěž.*
- *Sociální hry – rozdělení rolí, organizace prostor a průběhu hry, procvičování komunikačních dovedností (hra na obchod, restauraci, rodinu)*
- *Pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity – využití lidského těla ke komunikaci.*

Tematický blok – BŘEZEN – Jaro už je tady:

Když jsme byli malí

Voláme sluníčko – voláme jaro

Kniha nebo počítač

Galerie na asfaltu

Voda kolem nás

Hop a skok

CÍLE:

- *Naučit děti rozeznat věkové kategorie - úcta ke starším lidem.*
- *Připomeneme dětem, že březen je měsícem knihy.*
- *Vysvětlit dětem příchod jara – první jarní den, začátek nového života – Příroda se probouzí ze zimního spánku.*
- *Rozvoj estetického cítění, fantazie.*
- *Vysvětlit dětem význam a důležitost vody v našem životě.*
- *Pobyt na čerstvém vzduchu – otužování organismu, rozvoj tělesné a pohybové zdatnosti.*

VVS:

- *Besedujeme o tom, co může člověk v jednotlivých věkových obdobích zažít a naučit se.*
- *Čteme různé pohádky a příběhy o odchodu zimy.*
- *Pozorujeme změny v přírodě, první jarní květiny.*
- *Besedujeme o naší nejoblíbenější knize, knihovny v našem okolí.*
- *Vyrábíme záložky do knížek, uděláme výstavku knih.*
- *Kresba křídou na asfalt.*
- *Koláže s jarní tematikou.*
- *Den vody (22. březen) – hledáme zajímavosti o vodě, koloběh vody v přírodě, důležitost pitného režimu, proč vodou šetřit.*
- *Pohybové hry na školní zahradě – míčové hry, švihadla.*

Tematický blok – DUBEN – Proč pláče nebe, proč asi?

Proč je dnes mokré počasí?

Příroda kolem nás

Velikonoce a tradice

Děti, pozor, červená!

Den bez úrazu

Den Země

Těšíme se na nové kamarády

CÍLE:

- Vysvětlit dětem, že duben je pověsný svým neustálým a rychle se proměňujícím počasím.
- Jak a proč se slaví velikonoční svátky.
- Osvojit si základy pravidel bezpečnosti silničního provozu, dopravní prostředek - kolo.
- Zábavnou formou naučit děti základy první pomoci.
- Den Země (22. duben) – vysvětlit dětem, proč se slaví tento svátek.
- Podílet se na výrobě dárků k zápisu do 1. třídy.

VVS:

- 1. dubna vymýšlíme různé legrace „april“.
- Pozorování práce na zahradě, pozorování stromů a keřů (pupeny, květy, květiny).
- Besedujeme o lidových tradicích a zvycích týkajících se Velikonoc, vyrábíme velikonoční kraslice a jarní dekorace.
- Dopravní soutěž naší školní družiny, soutěž ve znalostech dopravních značek, vybavení jízdního kola, zdravotě, jízdě zručnosti.
- Učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, umíme používat lékárníčku.
- Učíme se ošetřovat jednoduché úrazy a zranění.
- Zapojíme se do ochrany našeho životního prostředí – třídíme odpad, neodhazujeme papírky a jiné věci na ulici, v přírodě.
- Sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí. Pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí školy a družiny. Besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu. Navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí.
- Dárky pro prvňáčky – vztah k práci a odpovědnost za ni.

Tematický blok – KVĚTEN – Už vím proč:

Mamince pro radost

Máj, máj, máj

Já mám v okně květináč

Stavby z písku

Kutil TIM

U nás doma

Retro nejen hrátky

CÍLE:

- Vážít si maminky, lásky rodičů. Vědět, že druhá neděle v květnu je „Den matek“.
- Naučit děti písničky a básničky s jarní tematikou.
- Naučit děti rozeznat základní léčivé rostliny-jejich význam.
- Rozvoj zručnosti jemné motoriky a fantazie.
- Naučit děti ochotně pomoci druhým – i malá pomoc je pomoc.
- Naučit děti hry, které hrály naše babičky.

VVS:

- Výroba drobných dárečků a přání ke Dni matek.
- Zpíváme písničky, recitujeme básničky o jaru, květinách, zvířatech.
- Pečujeme nejen o pokojové rostliny, rozeznáváme léčivé rostliny, děti vyhledají neznámé květiny a rostliny v knihách a encyklopediích, učí se je poznávat podle tvaru, barvy a velikosti.
- Pankrác, Servác, Bonifác jsou ledoví mužové, Žofie, políčka často zalije.
- Hrajeme si na písku, stavíme různé hrady, cesty....
- Komunitní kruh „Můj domov“. Povídáme si o tom, jak pomáháme doma, hrajeme scénky s touto tematikou. Besedujeme o domácnostech dříve a dnes (vybavení, spotřebiče).
- Snažíme se pomáhat spolužákům, kamarádům, rodičům, dospělým.
- Hrajeme školku se švihadlem, s míčem, šprtáme kuličky, skáče panáka a gumu aj.

Tematický blok – ČERVEN – Prázdniny se blíží:

**Všechny děti mají svátek
Les, voda, louka, zahrada
I tátové mají svůj den
Kloboukový den
Hop a skok a je za námi celý školní rok**

CÍLE:

- Oslavit zábavnou formou Den dětí – navodit příjemnou atmosféru.
- Vytvářet pozitivní vztahy ke svým spolužákům, vést děti k toleranci ve skupině, budovat sociálního citění.
- Pochopit důležitost a dopad vhodného chování v přírodě.
- Naučíme děti poznat význam třídění odpadu.
- Den otců (třetí červnová neděle)
- Moje rodina – posilování zdravých vztahů v rodině, sociální rozdělení rolí, co je to rodokmen.
- Poučit děti o bezpečném chování během letních aktivit a v období prázdnin.
- Opakování zásad slušného chování (pozdravit, požádat, poděkovat).
- Rozloučení se školní družinou.

VVS:

- Dětský den, sportovní odpoledne – den plný soutěží a her se sladkou odměnou.
- Představení charitativních národních / světových organizací, jak je možné pomoci
- Školní výlet – poznávání hradů, zámků, měst – přečteme si pověsti spojené s těmito místy.
- Třídíme odpad – plasty, papíry, sklo, bio.
- Vyrábíme drobné dárky pro tatínky.
- Kloboukový den – odpoledne plné her a soutěží.
- Zopakování výstupů získaných dovedností a znalostí - pravidla slušného chování, stolování, slovního projevu – zhodnotíme, co jsme se naučili a kde máme ještě mezery.
- Komunitní kruh – prázdniny a nebezpečí. Povídání si o případných nástrahách, které na nás čekají.